

**Col·legi Mare de Déu de Montserrat
de Les Borges Blanques**

Area de Religió

Història d'Israel

I ndex:	Pag.
A. L'Entorn Cultural	
0. Elements Previs	3
Cronologia	5
1. La Mitja Lluna Fèrtil	7
A. Sumer	8
B. Accàdia	10
C. Gutti	10
D. Amorreus	11
E. Indoeuropeus	11
F. Creta	11
G. Relació amb la Bíblia	12

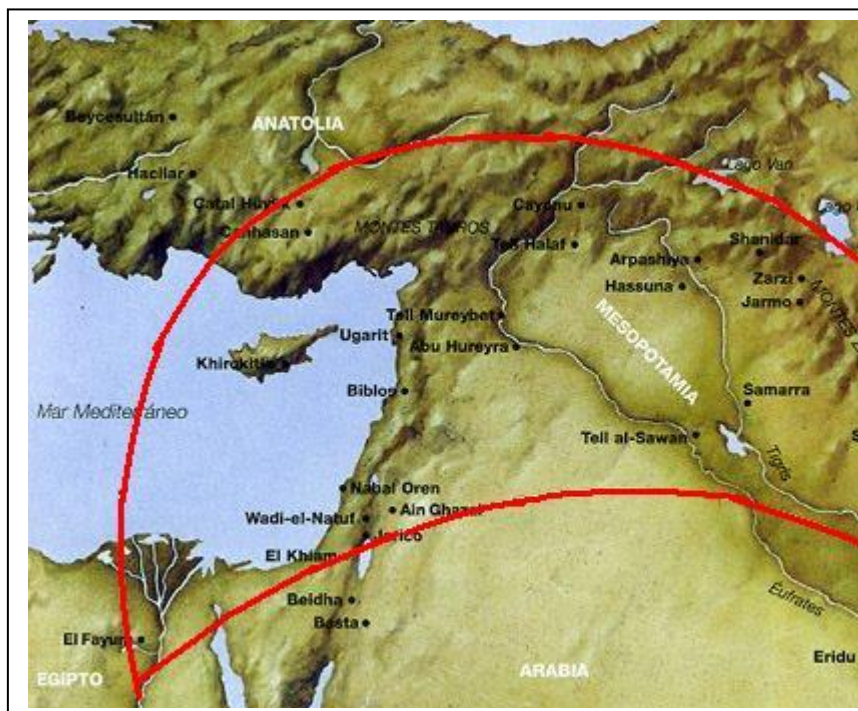
Recorda que els Fulls de Treball, on s'han de fer els exercicis, s'han de guardar per entregar-los al Professor/a per fer-ne la correcció.

A. L'entorn Cultural.

Des de els seus inicis, ara fa més de 2 milions d'anys, el ser humà vivia buscant menjar, recol·lectant fruits i caçant animals. La gent no vivia en un lloc fix, vivia de forma nòmada consumint els aliments que trobava i un cop esgotats els recursos emigrava a una nova terra. Des d'Àfrica, les persones van anar viatjant i colonitzant tot el planeta.

Per situar la història del Poble de la Bíblia, tenim que anar una mica lluny en el temps, i ens cal iniciar el recorregut en una regió anomenada **La Mitja Lluna Fèrtil, que inclou Mesopotàmia** i als voltant de l'any 8000 a C..

En aquesta època i en aquesta regió hi vivien tot un seguit de pobles que varen influenciar molt la història de la humanitat. I que tenim de relacionar amb tot un seguit de formes d'expressió de l'home com són: L'art, la Literatura, L'arquitectura, Les Lleis, la Musica... i moltes altres formes d'expressió.

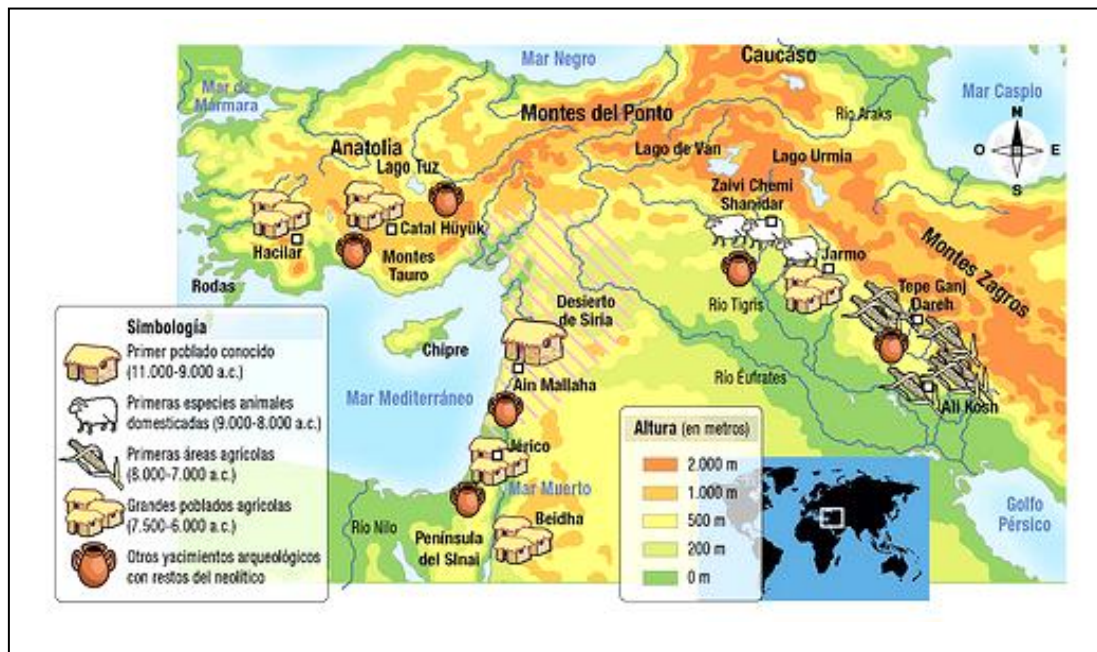
Tots ells estaven formats per petits reialmes, alguns tenien molta capacitat per a lluitar i s'anaven conquerint els uns als altres, fins a formar reialmes més grans.

Cap al 4.000 aC tribus nòmades procedents de les muntanyes de Zagros van

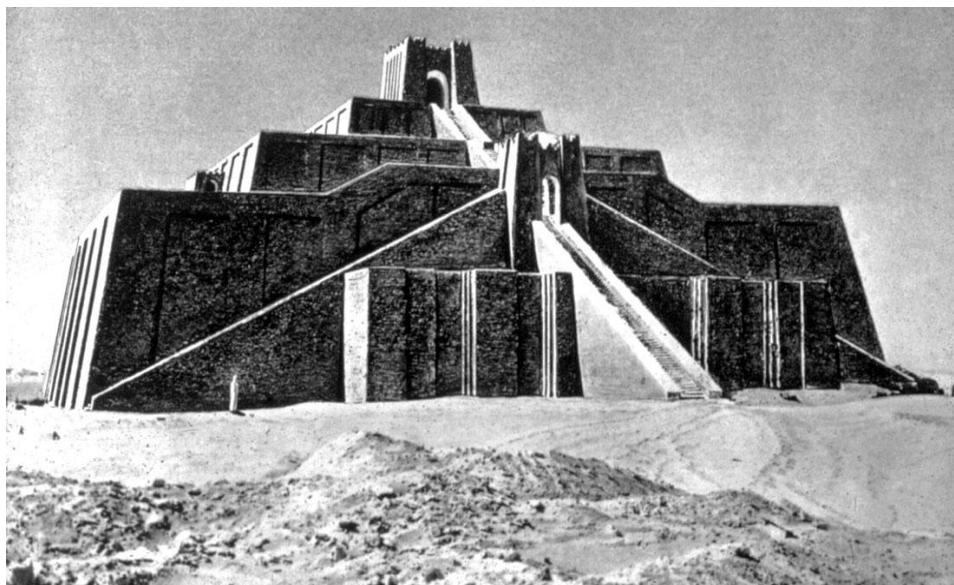
envair Mesopotàmia. És possible que durant aquestes invasions destruïssin assentats al sud de Mesopotàmia el poble dels sumeris. De totes formes a partir d'ara el sud de Mesopotàmia seria conegut com Sumer.

Recorda que els Fulls de Treball, on s'han de fer els exercicis, s'han de guardar per entregar-los al Professor/a per fer-ne la correcció.

Els sumeris trobaren la civilització ja implantada al seu nou fogar, amb ciutats i un complex sistema de canals. Aquest període que va durar entre el 4.000 i el 3300 aC és anomenat **Període de Ubaid**. Les principals ciutats de Sumer van ser Eridú i Nippur. Es van començar a desenvolupar les primeres grans estructures monumentals. Els zigurats. Els grans temples construïts amb terrasses dedicats als seus déus protectors. També es va

inventar la roda que es va instal·lar a carros transportats per asses.

Recorda que els Fulls de Treball, on s'han de fer els exercicis, s'han de guardar per entregar-los al Professor/a per fer-ne la correcció.

Cronologia Històrica

ANY a C.	MESOPOTÀMIA		EGIPTE		PERSONATGES
3000 a.C.	UR		LES PIRÀMIDES	ÈPOCA TINITA	DJESER
	Uruk	SUMERIS		IMPERI ANTIC (MENFIS)	CHEOPS
2500 a.C.	Lagash				
2300 a.C.	Accad	ACADIS	DESMEM- BRACIÓ DEL PAÍS	PRIMER PERIODE INTERMIG	SARGON L'ANTIC
2000 a.C.			ART CLÀSSIC	IMPERI MITJÀ (TEBAS)	HAMURABI
	BABILÓNIA MARI	BABILONIS			
			ELS IKSES	SEGON PERIODE INTERMIG	
1580 a.C.		ASSIRI	KARNAK- LUXOR	IMPERI NOU	TUTMES III HATSEPSUT RAMSES II
1500 a.C.	BABILÓNIA NINIVE ASUR	BABILÓNIC			
				ÈPOCA BAIXA	ASURBANIPAL
1000 a.C.		ASSIRIS			
		NEO BABILONICS		SAIS	NABUCONODOSOR
500-330 a.C.	ARRIBADA ALEXANDRE EL GRAN				ARRIBADA ALEXANDRE EL GRAN

Recorda que els Fulls de Treball, on s'han de fer els exercicis, s'han de guardar per entregar-los al Professor/a per fer-ne la correcció.

ANYS	MESOPOTÀMIA	EGIPTE	MEDITERRÀNIA
5000 aC.			NEOLÍTIC
4500 aC.	CANALS DE REGADIU		
4300aC.	APARICIÓ DE LES PRIMERES CIUTATS		
4000aC.			
3500 aC.	SEGELL	PRIMERES CIUTATS	
3100 aC.	INVENT SUMERI DE L'ESCRITURA		
3000 aC.		CALENDARI JEROGLIFICS	
2800 aC.	RODA MURALLES ZIGURATS		
2500 aC.		UNIFICACIÓ	CRETA CULTURA
		PIRÀMIDES	MINÓICA
2000 aC.			CULTURA MICÈNICA.
1600 aC.			HITITES
1500 aC.	CODI HAMURABI	IMPERI NOU	HEBREUS A PALESTINA.
1300 aC.			LA BÍBLIA.
1237 aC.	UNIFICACIÓ ASIRIS		TALAIOTS (MENORCA)
1000 aC.			CELTES
800 aC.	MILLORA L' ARADA		FENICIS
650 aC.			ESCRITURA
600 aC.			IBERS ESCRITURA
500 aC.			GRECIA CLASSICA I CARTAGO
400 aC.			ROMA
330 aC.	CONQUESTA ALEXANDRE EL GRAN	CONQUESTA ALEXANDRE EL GRAN.	PERSIA
200 aC.			MACEDONIA
33 aC.		EGIPTE PTOLEMÀIC	PARTS fins al 200 dC.

Recorda que els Fulls de Treball, on s'han de fer els exercicis, s'han de guardar per entregar-los al Professor/a per fer-ne la correcció.

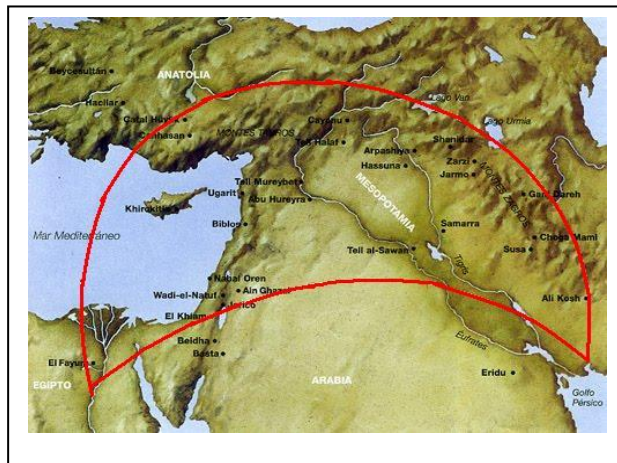
1. La Mitja Lluna fèrtil: Mesopotàmia

Aquestes poblacions, varen anar sorgint en la mesura de que les persones varen descobrir l'Agricultura i es varen quedar a viure en un lloc concret; a aquest procés s'anomena "**Sedentaritzaci**"

Mesopotàmia: el nom vol dir entre rius, i es troba situada a la zona fronterera entre l'Iraq i l'Iran, tocant al Golf Pèrsic i banyada per dos riu El Tigris i L'Eufrates.

Paraules Importants

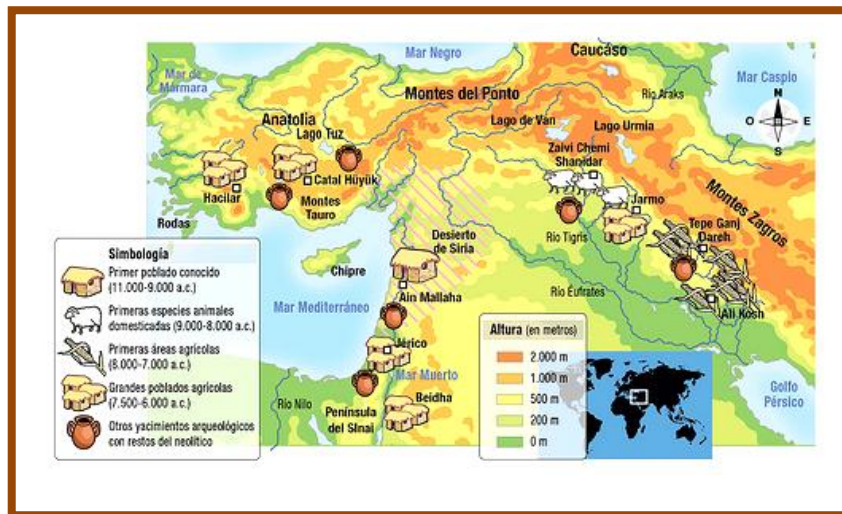
Sedentarització:	és el pas que fan els pobles primitius, en el que deixen de recollir els fruits que troben a la terra i passen a cultivar-los. Neix l'agricultura, la construcció d'habitatge, tot un seguit de coses que canvien l'ordre social. També hi ha un canvi en la Religió, els deus i es construeixen edificis religiosos (temples).

Exercicis

A.- Calca un mapa mut de la conca mediterrània i situa on es troba la Mitja Lluna Fèrtil i posa els noms dels països que hi ha actualment.

Recorda que els Fulls de Treball, on s'han de fer els exercicis, s'han de guardar per entregar-los al Professor/a per fer-ne la correcció.

En aquest mapa, hi teniu un esquema del procés de sedentarització, amb les datacions i els diversos productes, les primeres àrees agrícoles apareixen vers els 7000 aC.

Cap a l'any 4000 aC. Arriben uns pobles de les muntanyes que eren Nòmades, els seus deus eren deus del Cel, envaeixen la plana i la conquereixen amb els seus habitants. El primer és:

A. Sumer: És el primer imperi que apareix vers el 4000 aC. van acabar per assimilar la cultura de la regió que havien conquerit i es van esforçar per assolir el nivell de vida anterior.

- I. La seva religió va ser molt complicada, al passar de nòmades a sedentaris.
- II. Cada Poblament-Estat tenia el seu deu, tots eren importants per tant eren **Politeistes**, els seus deus són: ANU, ENLIL, KI, EA, UTU.

Paraules Importants

Politeisme: És la creença en més d'un deu; tenien els deus del cel i els de la terra. Per a cada una de les seves necessitats tenien una divinitat, amb tot sempre tenien un déu principal, el més important.

Recorda que els Fulls de Treball, on s'han de fer els exercicis, s'han de guardar per entregar-los al Professor/a per fer-ne la correcció.

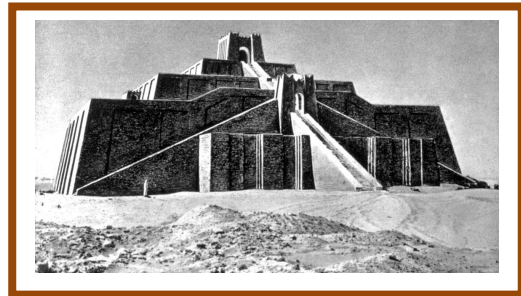
Els Sumeris varen ser un poble que van descobrir moltes coses.

III. Varen descobrir:

- a) El **Bronze**, al·leació de coure i estany.
- b) Construir els **Zigurats**, grans construccions de maons.
- c) Dividir l'any en dotze mesos i el dia en dos grups de dotze hores cada grup, el **Zodiàc**.
- d) L'**Escriptura cuneïforme**,
- e) El **Segell cilíndric**,
- f) El **carro de rodes radial** tirat per un ase.

Varen escriure en dotze tauletes d'argila un Poema molt important, que explica com un rei va en busca de la vida eterna, es diu **El Poema de Gilgamesh**.

Poema de Gilgamesh (fragment)

«[Fill meu], a Uruk [viu] Gilgamesh. [Ningú ha més forta] que ell. [iCom l'essència d'Anu, tan entre] mendo és el seu vigor! [Vés, doncs, cap a Uruk dirigeix] la teva faç, [Refiérole] el poder de l'home. [Fes que et lliuri una prostituta]. Porta (la) [amb tu]; (20) [Prevaldrà sobre ell] a causa d'[un major] poder. [Quan abeuri els animals en] l'aiguada, [Es traurà] el vestit [tit, mostrant nua] la seva maduresa. [Quant vegi] a ella, a ella s'aproparà. Li rebutjaran les bèsties [que van créixer] en el seu estepal! »

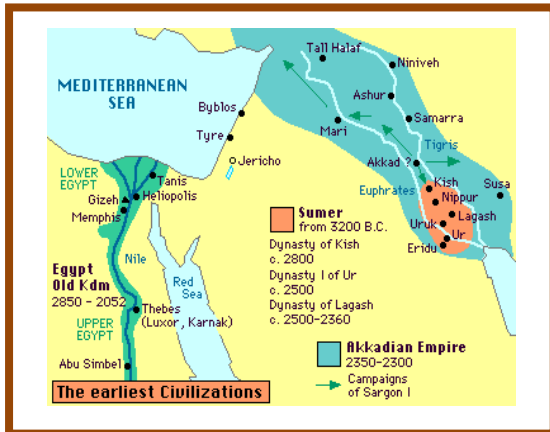
Exercicis:

- B.- Fes una llista amb els descobriments que varen fer els Sumeris?
- C.- Quines ciutats eren les més importants dels Sumeris?

Recorda que els Fulls de Treball, on s'han de fer els exercicis, s'han de guardar per entregar-los al Professor/a per fer-ne la correcció.

B. Els Accadis:

Sargon I va prendre el tron al rei de la ciutat de Kish, i va fundar l'Imperi Accàdic. Aquest és el primer imperi en sentit de que va dominar a altres pobles estrangers.

Sargon va canviar la llengua que parlaven els seus súbdits per una de nova **L'Accadi**.

Va construir grans ciutats amb moltes instal·lacions sanitàries, magatzems, piscines i cases de maons,

Els seus habitants conreaven el blat i l'ordi.

Naram-sin l'últim dels seus successors va fer gran conquestes però va perdre l'Imperi derrotat pels Gutti.

C. Els Gutti

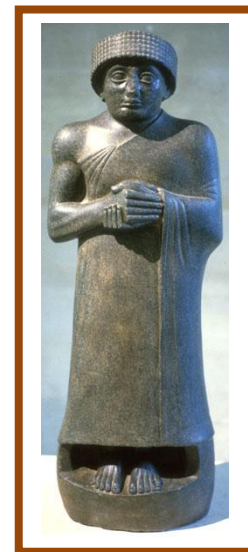
Eren un poble nòmada que va conquerir l'Imperi Accàdic, va saquejar i destruir la capital i es va fer amb el control del territori.

La prosperitat va desaparèixer, però algunes ciutats-estat del sud de l'Imperi varen aprofitar per aconseguir una certa independència pagant forts impostos.

Hi havia una ciutat-estat anomenada **Lagosh**, que tenia un Sacerdot-Governant molt just, es deia **Gudea**.

Es creu que Gudea va ser un sacerdot governant relativament pacífic que buscava més el comerç que la dominació.

Es van esculpir moltes estàtues de Gudea on apareix sempre vestit com un sacerdot, amb túnica, les espatlles descobertes i les mans juntes en actitud de resar

Recorda que els Fulls de Treball, on s'han de fer els exercicis, s'han de guardar per entregar-los al Professor/a per fer-ne la correcció.

Exercicis:

D.-Pots dir-me qui era Gudea:

E.- Un Zigurat que és?

D. Els Amorreus:

Els Amorreus envaeixen Mesopotàmia (200 a.C.)

Aquests es deien a si mateixos Amurru, però actualment són més coneguts com amorrites o amorreus. La seva invasió no va ser violenta com les anteriors, en part perquè la seva llengua era molt similar al accadi, i van ser acceptats més fàcilment, no se'ls va tenir per odiosos estrangers, com havia succeït amb els gutti.

- I. El Territori:** Els amorreus es van assentar en el que havia estat Accad i també al país de Canaan.
- II. La ciutat** més important va ser Isin.
- III. El regne d'Elam** també exercia la seva influència sobre les ciutats mesopotàmiques més properes. Més al nord destacaven les velles ciutats de Mari i Assur.
- IV. Novetats:** no van introduir moltes novetats. Es van limitar a assimilar la cultura preexistent.
- V. Els dies:** Tenien un déu nacional, **Amurru**, que va perviure com un deu secundari.

E. Els Indoeuropeus:

Se'ls coneix com Hitites. Com és habitual, tant els hitites com els grecs van trigar diversos segles a assimilar la cultura de la zona i durant aquest període van donar poc que parlar.

- I.** Varen domesticar el cavall. Fins llavors els únics animals de càrrega eren els bous i els ases. El cavall, encara no domesticat, ja que els arnesos primitius els oprimien la tràquea i els asfixiaven.

F. Creta:

L'illa de Creta va esdevenir una nova potència. Ja feia molt temps que comerciava per mar amb Egipte i Canaan principalment, però ara l'illa es va unir sota un govern poderós, la capital va ser la ciutat de Knossos.

Recorda que els Fulls de Treball, on s'han de fer els exercicis, s'han de guardar per entregar-los al Professor/a per fer-ne la correcció.

- I. **El Comerç:** La prosperitat i la influència de la illa va anar augmentant gradualment en els segles següents. Es van construir grans palaus, construccions complexes amb sales d'ús religiós, de cerimònies i de banquets. Hi havia magatzems amb reserves de vi, oli, gra, llana, metalls, etc.
- II. Probablement, va ser aquest període el que va donar origen a la llegenda grega sobre un poderós rei cretenc anomenat Minos, al qual els atenesos havien de pagar anualment un tribut humà per alimentar el Minotaure.

El Rei Minos

Minos va regnar sobre Creta i les illes del mar Egeu tres generacions abans de la Guerra de Troia. Vivia a Knossos per períodes de nou anys, al terme dels quals es retirava a una cova sagrada on rebia instruccions de Zeus sobre el govern que donaria a l'illa. Va ser l'autor de la constitució cretenca i el fundador de la seva supremacia naval (Heròdot 3.122; Tucídides 1.4). Minos va ser un tirà que va prendre mesures severes per venjar la mort del seu fill Androgeo a les mans dels atenesos. A intervals regulars exigia d'Atenes el tribut de set joves i set donzelles per oferir-los en sacrifici al Minotaure. Sembla possible que aquest tribut de nens fos en realitat cobrat per formar part dels espantosos espectacles taurins minoics, dels quals es conserva més d'una il·lustració.

G. Relacions amb la Bíblia:

Llibre del Gènesis:

A aquesta època corresponen els successos narrats en la part final del llibre del Gènesi, a la Bíblia. El gènesi va ser escrit per sacerdots jueus més de mil anys després.

Per aquesta època, les ciutats més importants del sud de Canaan eren Siquem, Betel, Salem, Hebron i Beersheba.

Recorda que els Fulls de Treball, on s'han de fer els exercicis, s'han de guardar per entregar-los al Professor/a per fer-ne la correcció.